

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง: แนวทางการต่อสายยาแก้ปวดเข้า epidural catheter	หน้า : 1 / 4
		รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : - วันที่ทบทวน : -
ชื่อหน่วยงาน : หน่วยระงับปวดเฉียบพลัน ภาควิชาวิสัญญีวิทยา		วันที่อนุมัติ : 01-10-2567
ผู้ตรวจสอบ : คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ภาควิชาวิสัญญีวิทยา		ผู้อนุมัติ : หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อเป็นแนวทางการต่อสายให้ยาแก้ปวดเข้าทางช่องเหนือไขสันหลัง (epidural catheter) ซึ่งเป็นการระงับความปวดโดยการบริหารยา และ/หรือ ยาในกลุ่ม opioid ทางช่องเหนือไขสันหลัง (epidural space) เรียกว่า epidural analgesia
- 1.2 เพื่อลดความหลากหลายของการติดตั้งการระงับปวดทางช่องเหนือไขสันหลัง

2. ขอบข่าย

วิธีปฏิบัติงานนี้ใช้ในหน่วยระงับปวดเฉียบพลันหลังผ่าตัด (Acute Pain Service, APS) ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3. อุปกรณ์ / เครื่องมือ

- 3.1 คำสั่งการรักษาที่เป็น คำสั่งระงับปวดหลังผ่าตัดโดยเฉพาะ ทั้งสำหรับผู้ป่วยผู้ใหญ่ และผู้ป่วยเด็ก (แยกใบ) “ชนิดพิมพ์ไว้ล่วงหน้า (preprinted Doctor’s Order Sheet)”
- 3.2 อุปกรณ์ให้ยาแบบต่อเนื่อง (infusion pump) หรือแบบให้ยาด้วยตนเอง (Patient-controlled analgesia (PCA) pump)
- 3.3 ขวดน้ำเกลือบรรจุยาเจ็อง และยาแก้ปวดในกลุ่ม opioid เจ็องพร้อมชุดให้น้ำเกลือ

4. ความรับผิดชอบ

- 4.1 ทีมแพทย์/พยาบาล ของหน่วยระงับปวดเฉียบพลัน
- 4.2 วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล
- 4.3 แพทย์ผ่าตัดและทีมที่ดูแลผู้ป่วย
- 4.4 พยาบาลที่หอผู้ป่วย

5. คำจำกัดความ

- 5.1 Epidural analgesia หมายถึง การระงับปวดด้วยการบริหารยาแก้ปวดเข้าทางช่องเหนือไขสันหลัง 1) ถ้าเป็นการบริหารผ่านทางเครื่องหยดยาอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า continuous epidural analgesia (CEA) 2) ถ้าร่วมกับมีปุ่มกด โดยให้ผู้ป่วยควบคุมการให้ยาด้วยตนเอง เรียกว่า patient-controlled epidural analgesia (PCEA)

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน	หน้า : 2 / 5
	เรื่อง : แนวทางการต่อสายยาแก้ปวด เข้า epidural catheter	รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : -

- 5.2 Intrathecal opioid หมายถึง การให้ morphine หรือ fentanyl ในช่องน้ำไขสันหลัง (subarchnoid space)
- 5.3 Caudal Analgesia หมายถึง การระงับปวดที่ให้ยาแก้ปวดทาง epidural ที่ระดับ caudal มักนิยมในผู้ป่วยเด็ก
- 5.4 ทีมหน่วยระงับปวดเฉียบพลัน (Acute Pain Service, APS) หมายถึง บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วย ประกอบด้วย อาจารย์วิสัญญีแพทย์ แพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านต่อยอด พยาบาล APS นักศึกษาวิสัญญีพยาบาล

6. เอกสารอ้างอิง

- 6.1 คำแนะนำสำหรับการระงับปวดหลังผ่าตัด ในโรงพยาบาลศิริราช (Clinical guidance for acute postoperative pain management in Siriraj Hospital) พ.ศ.2552
- 6.2 คำสั่งการรักษา Patient-Controlled Analgesia (PCA) Order สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งใช้ใบเดียวกับ คำสั่ง patient-controlled analgesia (PCA) ทาง IV หรือ Epidural-Spinal Analgesia order สำหรับเด็ก (แยกคนละใบ) ของภาควิชาวิสัญญีฯ
- 6.3 เอกสารระบุข้อมูลที่ APS ต้องการทราบเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ป่วย ขณะที่มีการโทรศัพท์ปรึกษา APS ทางเบอร์ VPN 09-5272 หรือผ่านทาง Line: APS_Siriraj

7. รายละเอียด

- 7.1 เมื่อมีผู้ป่วยที่ต้องการปรึกษาให้วิสัญญีแพทย์ในห้องแจ้งให้ทีม APS รับทราบทางเบอร์ 09-5272 หรือทาง Line application: APS Siriraj (ภาคผนวกรูปที่ 1)
- 7.2 ทีมวิสัญญีในห้องโทรตามอุปกรณ์การให้ยาทางเทคนิคเส้นทางเบอร์ VPN 09-5298 โดยแจ้งชื่อผู้ป่วย หมายเลขห้องผ่าตัดที่ต้องการใช้เครื่อง (เทคนิคเขียนจะบริการส่งอุปกรณ์ในวันและเวลาราชการ กรณีที่เป็นการบริการนอกเวลา จะต้องติดต่อทีม APS เท่านั้น)
- 7.3 ผสมยา opioid ลงในขวดน้ำเกลือที่บรรจุยาชา ให้ผู้ที่ผสมยา opioid เขียนรายละเอียดและทำเครื่องหมายหน้าข้อความลงบนแผ่นป้าย (label) สีเหลืองที่ติดอยู่หน้าถุงยา พร้อมใส่วันที่และชื่อผู้ที่ผสมยา ในขั้นตอนนี้ควรมีผู้ยืนยันการผสมยาเพื่อเป็นการ double check อยู่ด้วย (ขวดน้ำเกลือที่บรรจุยาชา และยา opioid สามารถเบิกได้จากห้องกลางวิสัญญี)
- 7.4 วิสัญญีแพทย์ในห้องผ่าตัดหรือทีม APS ติดสติ๊กเกอร์หรือเขียนชื่อผู้ป่วยและห่อผู้ป่วยลงบนแผ่นป้ายสีเหลืองหน้าถุงยาให้ชัดเจน (ภาคผนวกรูปที่ 2)
- 7.5 วิสัญญีแพทย์ในห้องผ่าตัดหรือทีม APS เลือกชนิดหรือยี่ห้อของสายชุดให้น้ำเกลือให้เหมาะสมกับเครื่องที่จะใช้บริหารยาเสียบสายเข้ากับถุงยา หมุนลูกกลิ้งเปิดปิดสาย (roller clamp) ให้อยู่ในท่าปิดสายไว้ก่อน (ภาคผนวกรูปที่ 3)

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน	หน้า : 3 / 5
	เรื่อง : แนวทางการต่อสายยาแก้ปวด เข้า epidural catheter	รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : -

- 7.6 วิทยาลัยแพทย์ในห้องผ่าตัดหรือทีม APS นำชุดสายน้ำเกลือต่อเข้ากับเครื่อง pump ตามชนิดที่วางแผนไว้ ไล่อากาศในสายด้วยยาจากถุงยาให้เรียบร้อย (กรณีใช้เครื่อง PCA บางยี่ห้อ ขั้นตอนการไล่อากาศอาจอยู่ในขั้นตอนการตั้งค่า)
- 7.7 วิทยาลัยแพทย์ในห้องผ่าตัดหรือทีม APS ต่อปลายสายให้ชุดน้ำเกลือที่ไล่อากาศเรียบร้อยแล้วตามข้อ 7.5 และ 7.6 เข้ากับ hub ของ epidural catheter ของผู้ป่วยด้วยเทคนิคปลอดภัย ใส่ชื่อผู้เริ่มให้ยาลงบน label สีเหลืองที่ติดอยู่หน้าถุงยา การทำขั้นตอนนี้ในห้องผ่าตัด ควรมีผู้ยืนยันการต่อยาเข้ากับผู้ป่วยเพื่อเป็นการ double check อยู่ด้วย กรณีที่ต่อยาในห้องพักฟื้น ถ้าไม่มีทีมของ APS หรือทีมของวิทยาลัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงให้ขอพยาบาลห้องพักฟื้น มาเป็นผู้ double check ในการต่อสายยาแก้ปวดเข้า epidural catheter ได้ (ภาคผนวกรูปที่ 4)
- 7.8 กรณีที่ใช้เครื่องแบบ infusion pump ให้ตั้งค่าอัตราการไหล (เป็น มล./ชั่วโมง) และตั้งค่าปริมาตรทั้งหมดในถุงยา (เป็น มล.) ส่วนกรณีที่ใช้ PCA pump ให้ตั้งค่าตาม parameter ของเครื่อง โดยมีการยืนยันการตั้งค่าของ infusion pump หรือ PCA pump โดยบุคลากรอย่างน้อย 2 คนทุกครั้ง
- 7.9 เปิดเครื่องให้ยาเข้าผู้ป่วย

8. ภาคผนวก

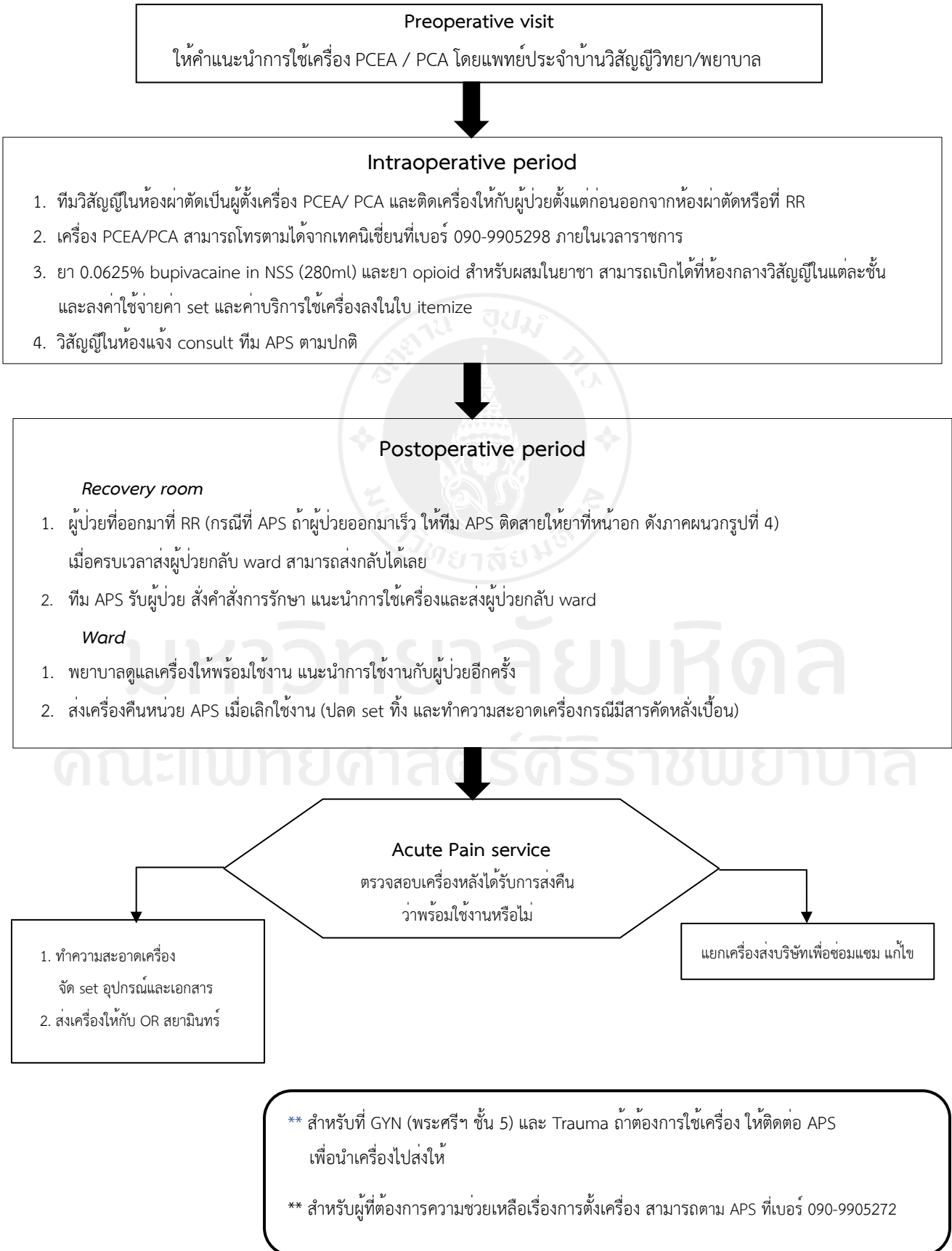
การเจือจางยาชาและยาในกลุ่ม opioid

- 8.1 ฝ่ายเภสัชกรรม โรงพยาบาลศิริราช ได้จัดเตรียมยา 0.0625% bupivacaine ขนาด 280 ml โดยมีระยะเวลาที่สามารถเก็บยาหลังจากเจือจางแล้ว (shelf life) คือ 30 วัน ให้ตรวจสอบวันหมดอายุที่ระบุที่หน้าถุงเสมอ
- 8.2 ยา opioid ที่ใช้ผสมในโรงพยาบาลศิริราช epidural analgesia มักใช้ morphine ขนาด 0.02 mg/ml หรือ fentanyl 1-2 mcg/ml

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน	หน้า : 4 / 5
	เรื่อง : แนวทางการต่อสายยาแก้ปวด เข้า epidural catheter	รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : -

รูปที่ 1 ขั้นตอนการส่งปรึกษาหน่วย APS และเตรียมเครื่องสำหรับให้ยาแก้ปวด

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน	หน้า : 5 / 5
	เรื่อง : แนวทางการต่อสายยาแก้ปวด เข้า epidural catheter	รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : -

รูปที่ 2 ติดสติ๊กเกอร์ชื่อผู้ป่วยลงบนแผ่นป้ายสีเหลืองหน้าถุงยา ให้ชัดเจน ควรระบุว่าย้ายอะไร ใครเป็นผู้ผสมยา และวันที่ผสมยา

รูปที่ 3 เลือกชนิดหรือยี่ห้อของสายชุดให้น้ำเกลือให้เหมาะสมกับเครื่องที่จะใช้บริหารยา (ยี่ห้อ B BRAUN) เสียบสายเข้ากับถุงยา หมุนลูกกลิ้งเปิดปิดสาย (roller clamp) ให้อยู่ในท่าปิดสายไว้ก่อน

ปิด roller clamp สีส้ม

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วิธีปฏิบัติงาน	หน้า : 6 / 5
	เรื่อง : แนวทางการต่อสายยาแก้ปวด เข้า epidural catheter	รหัสเอกสาร : AS-10-3-001-02 ทบทวนครั้งที่ : -

รูปที่ 4

- 1) ต่อสาย Microextension 500 เข้ากับชุดให้น้ำเกลือและ hub ของ epidural เพื่อให้สายให้ยามีความยาวมากขึ้น เพื่อให้เมื่อผู้ป่วยมีการลุกนั่งทำกิจกรรมจะไม่ดึงรั้งทำให้สายหรือ hub หลุด และถ้าต้องการเติมยาเพิ่มให้ปลดตรงข้อต่อระหว่างชุดให้น้ำเกลือ และสาย Microextension tube ขนาดยาว 12 นิ้ว เพื่อเติมยา
- 2) ติดสติ๊กเกอร์สีเหลืองที่ระบุ “EPIDURAL” ที่สายชุดให้น้ำเกลือ ที่ปลายสายข้างที่จะต่อเข้ากับผู้ป่วย
- 3) ติดสาย epidural เข้ากับบริเวณหน้าอกของผู้ป่วยโดยใช้ Fixumull ปิดทับเพื่อป้องกันสายหลุดออกจาก set ให้ยา

ต่อสาย Micro extension ยาว 12 นิ้ว
เข้ากับชุดให้ยา

ติดสาย epidural
กับบริเวณหน้าอก
ของผู้ป่วย

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

Expiry date : 01-10-2570